

Mitä on kestävä luontomatkailu?

Kestävän luontomatkailun tavoitteena on tarjota matkailijoille hienoja elämyksiä luonto- ja kulttuuriarvoja vaarantamatta. Suojelualueille laadituissa kestävä luontomatkailun periaatteissa on otettu huomioon ekologisen, sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävyuden näkökulmat. Ekologinen kestävyys tarkoittaa luonnonarvojen kunnioittamista. Sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen kestävyys tarkoittavat paikallisten asukkaiden hyvinvoinnin kunnioittamista ja matkailijoiden elämysten varmistamista. Luontomatkailu voi parhaimmillaan edistää luonnonsuojelua, hyvinvointia ja taloudellista kasvua. Huonosti suunniteltuna ja toteutettuna luontomatkailu voi toisaalta uhata luontoa tai häiritä paikalliskulttuuria ja muita luonnossa liikkujia.

Matkailun vilkastuminen suojelualueilla edellyttää yhteisiä pelisääntöjä. Luontomatkailuyritysten ja Metsähallituksen kesken tehtävissä yhteistyösopimuksissa määritellään hyvät ja kestävät toimintatavat. Kestävyyden tavoite saavutetaan vain yhteistyöllä.

Kestävyyttä mitataan

Metsähallituksessa on laadittu malli luontomatkailun kestävyuden arvioimiseksi. Kestävyyden seuranta perustuu hyväksyttävän muutoksen raja -menetelmään. Menetelmässä määritellään kestävyuden mittarit, joiden avulla seurataan luontomatkailun ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia kohdealueilla.

Suojelualueet luontomatkailukohteina

Vetovoimaiset suojelualueet ovat merkittäviä luontomatkailukohteita. Vaikka luonnonsuojelualueiden päätarkoitus on luonnon suojelu, alueet palvelevat myös luonnossa virkistytymistä, tutkimusta ja luonnonharrastusta. Luonnon virkistyskäyttö on yleensä myös luontomatkailua. Metsähallitus hoitaa lähes kaikkia maamme kansallispuistoja ja muita valtion suojelualueita.

Kestävän luontomatkailun periaatteet

Luontomatkailun ja sen edellytysten kehittämiseksi Metsähallitus on laatinut kestävä luontomatkailun periaatteet luonnonsuojelu - ja erämaa-alueille sekä suojeluohjelmakohteille. Kestävää luontomatkailua kehitetään yhteistyössä matkailun parissa toimivien yrittäjien, paikallisten asukkaiden, kuntien ja muiden yhteisöjen kanssa. Kestävän luontomatkailun periaatteet eivät ole luettelo siitä, mitä saa tehdä ja mitä ei. Pikemminkin on kyse yhteisestä pyrkimyksestä näiden yleisten periaatteiden mukaiseen tavoitetilään.

Kestävää luontomatkailua harjoitetaan Metsähallituksen hoidossa olevilla suojelu-, erämaa- ja suojeluohjelma-alueilla siten, että...

1. Luontoarvot säilyvät ja toiminta edistää luonnon suojelua

- Luonto on tärkeä matkan syy
- Kävijöille kerrotaan luonnosta ja sen suojelusta
- Matkailu ei häiritse luontoa, kaikki alueet eivät soveltuu matkailukäyttöön
- Ryhmät ovat pieniä, kuljetaan reiteillä aina kun mahdollista
- Matkailua kanavoidaan palveluvarustuksen sijoituksella ja ohjeilla
- Rakennetaan ympäristöön sopeutuvasti, luonnonkauniit alueet säilytetään rakentamattomina
- Luonnon kulumista ja muita ympäristövaikutuksia seurataan, tarvittaessa niihin puututaan

2. Ympäristöä kuormitetaan mahdollisimman vähän

- Toimitaan luonnon ehdoilla, vältetään kaikkea ympäristön kuormitusta
- Tavoitteena on ympäristöä säästävä ja roskaton retkeily
- Polttopuuta käytetään säästeliäästi
- Päästöt veteen ja ilmaan minimoidaan ja suositetaan uusiutuvia energialähteitä
- MH ja yrittäjät antavat hyvän esimerkin ympäristönsuojelusta

3. Arvostetaan paikallista kulttuuria ja perinteitä

- Tutustutaan avoimin mielin paikalliseen kulttuuriin

-
- Paikallinen kulttuuri otetaan mahdollisuuden mukaan huomioon tiedon ja elämysmahdollisuuksien tarjonnassa
 - Käytetään paikalliset olot hyvin tuntevia oppaita

4. Asiakkaiden arvostus ja tietämys luonnosta ja kulttuurista lisääntyvät

- Hankitaan tietoa etukäteen
- Tieto löytyy helposti ja on tarjolla kiinnostavassa muodossa
- Annetaan mahdollisuus osallistua alueen hoitoon
- Oppaat ovat hyvin koulutettuja

5. Asiakkaiden mahdollisuudet luonnossa virkistymiseen paranevat

- Otetaan huomioon kaikki luonnossa liikkujat
- Palvelut mitoitetaan kysynnän ja kohteen mukaan
- Tarjotaan luonnonrauhaa ja opastettuja luontoretkiä
- Matkailutuotteita kehitetään yhdessä yrittäjien kanssa

6. Asiakkaiden henkinen ja fyysinen hyvinvointi vahvistuvat

- Suositaan lihasvoimin liikkumista
- Huolehditaan asianmukaisesta retkeilyvarustuksesta
- Tarjolla on helppoja ja vaativia retkikohteita
- Tarjotaan mahdollisuus luontoelämyksiin
- Rakenteet, reitit ja ohjelmapalvelut ovat turvallisia

7. Vaikutetaan myönteisesti paikalliseen talouteen ja työllisyyteen

- Käytetään mahdollisuuksien mukaan paikallisten yrittäjien tuotteita ja palveluja
- Työllistetään mahdollisuuksien mukaan paikkakuntalaisia, mutta huomataan, että myös muualta tulleet ihmiset ja ideat voivat olla voimavara kotiseudun kehittämisessä

8. Viestintä ja markkinointi ovat laadukasta ja vastuullista

- Asiatiedot ovat luotettavia
- Tiedotus on avointa ja vuorovaikutteista
- Markkinointi ei ole ristiriidassa luonnonsuojelun kanssa

9. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä

- Asiakkaiden mielipiteet ovat tärkeitä
- Järjestetään koulutusta yhdessä yrittäjien kanssa
- Annetaan kaikille kiinnostuneille mahdollisuus osallistua suunnitteluun
- Yhteistyössä asetetaan etusijalle ne, jotka sitoutuvat näihin kestävän luontomatkailun periaatteisiin